

DOI 10.26886/2414-634X.3(30)2019.6

UDC 378.477

**THE WAYS TO FORM A POSITIVE MOTIVATION OF MASTER'S
DEGREE STUDENTS TO STUDY BUSINESS ENGLISH**

O. Rezunova, PhD of Pedagogical Science, Associate Professor

Dnipro State University of Agriculture and Economics, Ukraine, Dnipro

Modern society demands the high level of foreign language skills of various spheres specialists. Most scholars believe that the main reason for the low level of foreign language knowledge is insufficient level of motivation to study the subject. The article examines the essence of the concept of "positive motivation for learning" in pedagogical and psychological research. The author explores the main ways to increase the positive motivation to study Business English in the use of interactive and multimedia learning technologies, business games, debates, discussions, group work during classes. A special role in enhancing the positive motivation of master's degree students is the possibility of using foreign language knowledge acquired through participation in foreign internships and business practices.

Key words: motivation, masters, Business English language, interactive learning, multimedia technologies, debates, business game, foreign internship.

Резунова О. С. кандидат педагогічних наук, доцент, Шляхи формування позитивної мотивації до вивчення ділової англійської мови у магістрантів / Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна, Дніпро

Сучасне суспільство висуває високі вимоги до рівня володіння іноземною мовою фахівців різних сфер. Більшість науковців основною причиною низького рівня володіння іншомовним матеріалом

вважають недостатній рівень мотивації до вивчення предмету. У статті розглядається сутність поняття «позитивна мотивація до навчання» у педагогічних і психологічних дослідженнях. Основні шляхи підвищення позитивної мотивації до вивчення ділової англійської мови автор вбачає у використанні інтерактивних та мультимедійних технологій навчання, ділових ігор, дебатів, дискусій, групової роботи під час занять. Особливу роль в підвищенні позитивної мотивації магістрантів відіграє можливість застосування отриманих іншомовних знань завдяки участі у закордонних стажуваннях та виробничих практиках.

Ключові слова: мотивація, магістранти, ділова англійська мова, інтерактивне навчання, мультимедійні технології, дебати, ділова гра, закордонне стажування.

Вступ. Сьогодення висуває високі вимоги до рівня підготовки фахівців. Вони повинні володіти не тільки професійними знаннями та навичками, а й культурою мовлення, яка необхідна їм у всіх сферах життя, зокрема і в професійній. В сучасних умовах практично в усіх сферах діяльності підвищуються вимоги до рівня володіння іноземною мовою випускниками закладів вищої освіти.

Але, як показує практика, більшість магістрантів вищих немовних закладів освіти не мають можливості брати участь у закордонних стажуваннях, міжнародних конференціях, семінарах, симпозіумах через низький рівень володіння діловою іноземною мовою.

На нашу думку, основною причиною, яка впливає на рівень засвоєння іноземної мови, є недостатній рівень мотивації студентів для оволодіння іншомовним матеріалом. Саме тому, підбір ефективних засобів формування позитивної мотивації до вивчення ділової англійської мови у магістрантів є досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми. Питання мотивації, Д.Леонтьєв, А. Маслоу та ін.). Окремі людської діяльності широко піднімалося у працях вітчизняних й зарубіжних психологів, починаючи з перших десятиріч ХХ ст. до сьогодення (С. Заньон, Є. Ільїн дослідження в педагогічно-методичній науці присвячені інтринсивній мотивації як рушійній силі навчального процесу учнів та студентів (А. Маркова, Є. Ільїн). Значно менша кількість праць спрямована на вирішення питання: як, яким чином у межах навчального процесу створити сприятливу атмосферу для успішного формування цієї мотивації.

Серед сучасних дослідників проблему мотивації щодо вивчення іноземної мови розглядали Г. Волошина, О. Дуброва О. С. Ефендієва, А. Варданян, М. Мелашенко та ін.

Мета дослідження – розкрити сутність поняття «позитивна мотивація до навчання» у психолого-педагогічних дослідженнях, окреслити ефективні засоби формування позитивної мотивації до вивчення ділової англійської мови у магістрантів.

Виклад основного матеріалу статті. Ефективна організація педагогічного процесу неможлива без врахування спонукальних причин, які визначають діяльність студента, а саме мотивацію до вивчення певного предмету.

У контексті формування мотивів у процесі навчання студентів вищих закладів освіти неодмінно виникає питання про те, які саме мотиви слід формувати. Це не просто питання пошуку та відбору того чи іншого окремо взятого мотиву з метою його формування, а визначення оптимальної структури мотиваційної сфери студента

А. Маркова підкреслює, що «навчальна мотивація складається з ряду спонукань (потреби і смисл навчання, його мотиви, цілі, емоції, інтереси), які постійно змінюються і вступають у нові зв'язки один з

одним. Тому становлення мотивації – не просте зростання позитивного або посилення негативного ставлення до навчання, а ускладнення структури мотиваційної сфери, спонукань, які входять до неї, поява нових, більш зрілих, інколи суперечливих відношень між ними» [7, с.90].

Слід зазначити, що серед дослідників існують розбіжності в поглядах щодо пріоритетності тих чи інших видів мотивів для успішності навчальної діяльності. Найбільш адекватними навчальній діяльності окремі дослідники вважають пізнавальні мотиви. А. Маркова виділяє якісно своєрідний тип мотивів, специфічних для навчальної діяльності – навчально-пізнавальних, тобто спрямованість на оволодіння новими способами дій. Саме орієнтація на засвоєння способів навчально-пізнавальної діяльності забезпечує, на її думку, становлення суб'єкта навчальної діяльності. Однак це не означає, що пізнавальні мотиви завжди є провідними в структурі мотивації навчання.

Н. Бондаренко у своєму дослідженні виділяє ширший перелік мотивів навчальної діяльності: широкі соціальні мотиви; пізнавальні мотиви, що породжуються самою навчальною діяльністю; комунікативні мотиви, мотив участі в навчальному процесі; мотиви соціальної ідентифікації (з батьками, однолітками, педагогами); мотиви особистісного розвитку (професійного самовизначення, матеріального благополуччя); мотиви успіху (самоствердження, самовираження); мотиви уникнення неприємностей [1].

У сучасній психології та педагогіці, незважаючи на схожість загального підходу до розуміння мотиву, існують істотні розбіжності в деяких деталях і щодо визначення цього поняття. Не вдаючись до їх обговорення, оберемо найбільш загальне визначення. Отже, мотив – це внутрішнє спонукання особистості до того чи іншого виду активності,

що пов'язана із задоволенням певної потреби. Мотивами можуть виступати ідеали, інтереси особистості, її переконання, соціальні настанови, ціннісні орієнтації [6].

Мотивація досягнень, на думку психолога Л. Копець, виявляється в здатності до конкуренції, прагненні до досконалості, бажанні напруженої праці. Наявність сформованої мотивації досягнень у студентів складає якісний показник професійного зростання. Саме вона визначає прагнення розвивати свої здібності й уміння та підтримувати їх на якомога вищому рівні в тих видах діяльності, у яких досягнення вважаються обов'язковими [5]. Тобто ця мотивація спрямовує студента на ґрунтовне засвоєння фахових дисциплін, орієнтацію на майбутню професійну діяльність.

Нині важливу роль у формуванні позитивної мотивації студентів до вивчення іноземної мови, в тому числі й ділової англійської мови відіграють *інтерактивні технології навчання*. Інтерактивне навчання – це такий різновид активного навчання, при якому створюються комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою інтелектуальну спроможність пізнавати нове. Досягти цього можна тільки при постійній активній взаємодії викладача та студентів. Заняття з ділової іноземної, на яких використовуються інтерактивні технології, збагачують студентів основними знаннями, вміннями, навичками. Вони захоплюють, пробуджують інтерес, навчають самостійного мислення та дій. Проте, ефективність і сила впливу на емоції та свідомість студентів значною мірою залежить від умінь і стилю роботи викладача. [9]

Під час інтерактивного навчання студент стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти, особистісного розвитку і професійного становлення. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності.

Завдяки ефекту новизни та оригінальності інтерактивних методів при правильній їх організації зростає цікавість до процесу навчання.

Мультимедійні технології є, на нашу думку, дуже перспективним напрямом технологій в сфері освіти, зокрема під час навчання іноземної мови.

У широкому сенсі «мультимедіа» означає спектр інформаційних технологій, що використовують різноманітні програмні та технічні засоби з метою найбільш ефективного впливу на користувача (що став одночасно і читачем, і слухачем, і глядачем). Завдяки застосуванню в мультимедійних продуктах і послугах одночасної дії графічної, звукової і візуальної інформації ці засоби володіють великим емоційним зарядом і активно включають увагу користувача, що значно покращує процес оволодіння іншомовним матеріалом.

Крім того, арсенал мультимедіа-технологій складає анімаційну графіку, відеофільми, звук, інтерактивні можливості, використання віддаленого доступу і зовнішніх ресурсів, роботу з базами даних тощо.

Застосування *ділових ігор* під час навчання магістрантів ділової англійської дає змогу максимально наблизити навчальний процес до практичної діяльності, розвиває в учасників гри відчуття команди. У спеціально створених умовах студент «проробляє» найрізноманітніші життєві ситуації, які дають йому змогу сформувавши світогляд, відстояти свою позицію, покращувати рівень володіння іншомовним мовленнєвим матеріалом, покращує навички говоріння та слухання.

Ділова гра, імітуючи окрему ситуацію, дає змогу розв'язувати конкретно сформульовані завдання та проблеми, розробляти методи розв'язання проблем. Вона має жорстку структуру і правила, її головною функцією є вироблення навичок та вмінь діяти у стандартних ситуаціях. Ділова гра може бути використана для засвоєння нового та

закріплення старого матеріалу, адже вона дає можливість студентам зрозуміти і вивчити навчальний матеріал з різних позицій.

Значно підвищує позитивну мотивацію до навчання під час практичних занять з ділової англійської мови з магістрантами використання таких методів як *дискусія, дебати, робота в групі*.

Групова дискусія підвищує мотивацію і особисту залученість учасників у вирішення обговорюваних проблем. Тут їм доводиться використовувати не лише знання іноземної мови, але і формулювати власні думки, знаходити засоби для відстоювання своїх позицій. З одного боку, дискусія сприяє розвитку лексичних, граматичних, логічних навичок, з іншого – спонукає студентів прислухатися до висловів, розвиваючи тим самим навички розуміння на слух.

Дебати, як мовні змагання є ще одним підходом до сучасних технологій навчання іноземній мові взагалі, та діловій англійській мові зокрема. В практичній діяльності монолог є життєво необхідним, він відіграє істотну роль в успішному бізнесі.

Робота в групі є колективною працею, потребує мислення, безпосередньої участі у досягненні загальної учбової мети. Під час такої роботи студенти розвивають свої навички спілкування, а також навички практичного вживання мови, висловлюючи свої думки та долаючи страх говорити іноземною мовою.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет давно відомий за межами України як надійний партнер в науковій та освітній роботі. Кожного року університет приймає іноземні делегації з Іспанії, Франції, Канади, Болгарії, Бразилії, США, Китаю та ін. Візити іноземних колег мають не лише ознайомчий, але й цілком практичний характер, адже дають можливість підписувати угоди про співпрацю, можливість брати участь в міжнародних проектах, проходити стажування в

закордонних університетах, брати участь у міжнародних конференціях, симпозіумах та семінарах.

Крім того, студенти нашого університету мають можливість пройти закордонну виробничу практику, тобто скористатися однією з найважливіших форм професійної підготовки фахівців.

Всі програми розраховані на те, що молоді професіонали в процесі стажування отримують необхідні знання і досвід для організації власного бізнесу на батьківщині. Проте, однією з головних умов участі у запропонованих стажуваннях і програмах є достатньо високий рівень володіння діловою англійською мовою.

Таким чином, основними позитивними мотивами, які спонукають магістрантів до вивчення ділової англійської мови є:

- можливість навчання та стажування за кордоном, а згодом і можливість кар'єрного росту;

- можливість брати участь у міжнародних конференціях, форумах, семінарах, підвищуючи свій професійний рівень та отримуючи необхідні соціальні контакти;

- прагнення до саморозвитку й самореалізації, адже в процесі оволодіння іноземною мовою студент не лише збагачується певними знаннями, але й має можливість розвивати мовлення, мислення та пам'ять;

- можливість подорожувати в інші країни, адже в процесі вивчення ділової англійської мови, студенти отримують необхідну інформацію щодо подорожі різними видами транспорту, бронювання номеру в готелі, ділового спілкування під час офіційних та неофіційних зустрічей, вчать долати мовний бар'єр. [1], [2], [3], [4], [7], [9].

Висновки. Отже, однією із важливих функцій викладачів закладів вищої освіти є стимулювання позитивної мотивації кожного студента в процесі навчання, яка виступає визначальним компонентом організації

навчальної діяльності і є однією з головних умов реалізації навчально-виховного процесу. Основними засобами формування позитивної мотивації магістрантів до вивчення ділової англійської мови є: застосування різноманітних методів і засобів навчання (зокрема інтерактивних методів навчання, мультимедійних технологій), можливість застосування отриманих знань на практиці під час закордонних стажувань, міжнародних симпозіумів, семінарів, конференцій, під час подорожування за кордон.

Правильний підбір засобів формування позитивної мотивації дозволить докорінно змінити результат у кращу сторону і зробити процес вивчення ділової англійської мови ефективнішим.

Література:

1. Бондаренко Н. Б. (2002), *Мотиви опанування учнями 7-9 класів іноземної мови як засобу самовираження особистості*, автореф. дис. ... канд. пед. наук, 13.00.07, Київ, 18.
2. Волошина Г. Г. (2014), Шляхи підвищення мотивації у навчанні іноземним мовам студентів немовних вищих навчальних закладів. *Науковий вісник нац. університету біоресурсів і природокористування України, ч.1: Педагогіка. Психологія. Філософія*, 199, 74-79
3. Дуброва О. М. (2016), Формування позитивної мотивації до навчання шляхом застосування інтерактивних методів. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, 18, 51-59
4. Ефендієва С. М., Варданян А. О., Мелашенко М. П. (2018), Формування позитивної мотивації до вивчення англійської мови у студентів-медиків ВДНЗУ «УМСА». *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 154, 26-29
5. Копець Л. В. (2008). *Психологія особистості*, навч. посіб. для

студ. вищ. навч. закл , 2-ге вид. Київ, Києво-Могилянська академія, 458

6. Кузьменко В. В., Гончаренко Л. А. (2006), *Формування полікультурної компетентності вчителів загальноосвітньої школи*, навчальний посібник. Херсон, РІПО, 92.

7. Маркова А. К., Матис Т. А., Орлов А. Б. (1990), *Формирование мотивации учения*, кн. Для учителя. Москва, Просвещение, 192.

8. Маслоу А. Г. *Мотивация и личность*, Санкт-Петербург, Евразия, 478.

9. Пометун О. І., Пироженко Л. В. (2004), *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання*, наук. метод. посіб. Київ, А.С.К., 192.

References:

1. Bondarenko, N. B. (2002). Motyvy opanuvannia uchniamy 7-9 klasiv inozemnoi movy yak zasobu samovyrazhennia osobystosti, Motives for mastering 7-9 grades students a foreign language as a means of self-expression of the individual, *Avtoref. dys. ... kand. ped. Nauk*, 13.00.07 Author's abstract. dis ... Candidate ped Sciences, Kyiv, 18.

2. Voloshyna, H. H. (2014). Shliakhy pidvyshchennia motyvatsii u navchanni inozemnym movam studentiv nemovnykh vyshchych navchalnykh zakladiv, Ways of increasing the motivation to study foreign language students in non-philological high school, *Naukovyi visnyk nats..universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*, Scientific Bulletin of the National University of Bioresources and Natural Resources of Ukraine: Pedagogy. Psychology. Philosophy, no. 199, 74-79

3. Dubrova, O. M. (2016). Formuvannia pozytyvnoi motyvatsii do navchannia shliakhom zastosuvannia interaktyvnykh metodiv [Formation of positive motivation for learning by using interactive methods] *Visnyk*

Cherkaskoho universytetu. Seriiia «Pedagogichni nauky» [Bulletin of the University of Cherkasy. Series «Pedagogical Sciences»], no. 18, 51-59

4. Efendiieva, S. M., Vardanyan, A. A., Melaschenko, M. P. (2018). Formuvannia pozytyvnoi motyvatsii do vyvchennia anhliiskoi movy u studentiv-medykiv VDNZU «UMSA» [Formation of positive motivation of medical students for the studying of English at the VSIA "UMSA"] *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, no 154, 26-29
5. Kopets L. V. (2008). Psykholohiia osobystosti: [Psychology of personality] *Navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. Zakl* [Student's book]. Kyiv, «Kyievo-Mohylianska akademiia», 458
6. Kuzmenko, V. V., Goncharenko, L. A. (2006). Formuvannia polikulturnoi kompetentnosti vchyteliv zahalnoosvitnoi shkoly [Formation of Multicultural Competence of Teachers of a Secondary School]: *navchalnyi posibnyk* [Student's book]. Kherson: RIPO, 92
7. Markova A. K. (1990). Formyrovanye motyvatsyy uchenyia [Formation of the teaching motivation], *kn. Dlia uchytelia* [Teacher's book]. Moscow, Prosveshchenye, 192
8. Maslou A. H. (2001). Motyvatsyia y lychnost [Motivation and personality]. St. Petersburg. Evrazyia, 478
9. Pometun O. I., Pyrozhenko L. V. (2004). *Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia. Interactive Learning Technologies*, Nauk. metod. Posib [Student's book]. Kyiv, A.S.K., 192